

Başvuru Numarası : 2022/577
Toplantı Tarihi/Sayısı : 28.6.2022/13
Karar Numarası : 2022/442
Başvuran : M.Ç
Başvuran Vekili : --
Adres : --
Muhatap Kurum/Kişi : --
Muhatap Adres : --

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Delillerin toplanmaması ve müdafî atanmaması nedeniyle adil yargılanma hakkının ihlal edildiği iddiası ile hukuki yardım talebine ilişkindir.

II. BAŞVURANIN İDDİA VE TALEPLERİ

2. Başvuran, ... T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda bulunduğunu, ... 1. Asliye Ceza Mahkemesinin ... esas ve ... karar sayılı kararıyla hakkında nitelikli hırsızlık suçundan hapis cezasına hükmedildiğini, yargılama sırasında iki kez ve yazılı şekilde delillerin toplanması ve kendisine müdafî avukat atanması talebinde bulunduğunu, talebinin Mahkemece dikkate alınmadığını, yargılama sırasında avukat tarafından temsil edilmediği için için haksızlığa uğradığını, ekonomik durumunun avukat tutmaya elvermediğini iddia ederek hukuki yardım talebinde bulunmaktadır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Yargı yetkisi" başlıklı 9'uncu maddesi: "*Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır.*" hükmünü haizdir.

4. Anayasa'nın "Mahkemelerin bağımsızlığı" başlıklı 138'inci maddesinde: "*Hakimler, görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanı kanaatlerine göre hüküm verirler. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hakimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz.*" ifadesine yer verilmiştir.

5. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun "Müdafîin görevlendirilmesi" başlıklı 150'nci maddesinin 1'inci fıkrasında: "*(1) Şüpheli veya sanıktan kendisine bir müdafî seçmesi istenir. Şüpheli veya sanık, müdafî seçebilecek durumda olmadığını beyan ederse, istemi halinde bir müdafî görevlendirilir.*" hükmü yer almaktadır.

6. 5271 sayılı Kanun'un "Müdafîin görevlendirilmesinde usul" başlıklı 156'ncı maddesinde: "*(1) 150 nci maddede yazılı olan hâllerde, müdafî; a) Soruşturma evresinde, ifadeyi alan merciin veya sorguyu yapan hâkimin istemi üzerine, b) Kovuşturma evresinde, mahkemenin istemi üzerine, Baro tarafından görevlendirilir. (2) Yukarıda belirtilen hâllerde müdafî soruşturmanın veya kovuşturmanın yapıldığı yer barosunca görevlendirilir. (3) Şüpheli veya sanığın kendisinin sonradan müdafî seçmesi halinde, baro tarafından görevlendirilen avukatın görevi sona erer.*" hükmü yer almaktadır.

7. 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Başvurular" başlıklı 17'nci maddesinde: "*(1) Ayrımcılık yasağı ihlalden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir. (...) (4) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz. (...) (9) İşleme konulamayacak başvurular ve gerekçeli kabul edilmezlik kararları ile*

başvuruya ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.” denilmektedir.

8. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in “Başvuru konusu teşkil etmeyecek işlem ve kararlar” başlıklı 40’inci maddesine göre: “(1) *Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz.*” ifadesi yer almaktadır.

9. Söz konusu Yönetmelik’in “Ön incelemenin yapılması” başlıklı 48’inci maddesine göre: “(1) *Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda;*
a) *Kurumun görev alanına girip girmediği(...), ç) Yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarınınca karara bağlanmış uyuşmazlıklara ilişkin olup olmadığı (...)* yönlerinden incelenir.” hükmü haizdir.

10. Mezkûr Yönetmelik’in “Gerekçeli kabul edilmezlik kararı” başlıklı 67’nci maddesi: “(1) *Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.* (2) *Ön inceleme aşamasında incelenbilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48’inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.*” şeklindedir.

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

11. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

12. 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

13. Başvuru dilekçesinde başvuran, hakkında yapılan yargılama sırasında müdafii talep etmesine rağmen talebinin yerine getirilmediğini, müdafisi olmadığı için delillerin toplanmadığını, haksız bir şekilde ceza aldığını iddia ederek hukuki yardım talep etmektedir.

14. Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 150'nci maddesinde, şüpheli veya sanığın müdafii seçebilecek durumda olmadığını beyan etmesi ve talep etmesi halinde kendisine bir müdafii görevlendirileceği hükmüne yer verilmiş, 156’ncı maddesinde ise, müdafii görevlendirilmesine ilişkin usul düzenlenmiş, ve kovuşturma evresinde, mahkemenin istemi üzerine, Baro tarafından müdafii görevlendirileceği hüküm altına alınmıştır. Ayrıca kovuşturma safhasında mahkemenin talebi üzerine Baro tarafından görevlendirilen avukatın görevi karar kesinleşinceye kadar devam etmektedir.

15. Anayasa’nın 9’uncu ve 138’inci maddelerinde; yargı yetkisinin münhasıran mahkemelerin uhdesinde olduğu ve bu yetkinin kullanılmasıyla ilgili hiçbir organ, makam, merci veya kişinin mahkemelere ve hakimlere emir ve talimat veremeyeceği, tavsiye ve telkinde bulunamayacağı hükme bağlanmıştır.

16. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 17’nci maddesinde, yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemlerin başvuru konusu olamayacağı, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte ise yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemler ile yargı organlarında görülmekte olan uyuşmazlıkların Kurumun görev alanına girmeyeceği düzenlenmiştir.

17. Başvuranın iddiaları yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ile birlikte ele alındığında, talebin yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin olduğu, yargılama yapma görevinin münhasıran mahkemelere ait olduğu, 6701 sayılı Kanun’un 17’nci maddesinin dördüncü fıkrası ve Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in 40’inci maddesi gereği başvuru konusu teşkil etmeyecek işlemler arasında yer alan başvurunun inceleme şartlarını taşımadığı ve bu nedenle kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

1. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,
2. Kararın başvurana tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,
3. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine, 28.06.2022 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alişan TİRYAKİ

Daire Başkanı

e-imzalıdır

İsmail AYZ

Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN

Üye

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ

Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER

Üye